

fleste, men der er relativt mange i den sydlige del af Sovjet-zonen og et ret betydeligt antal i egnen mellem Lübeck og Stettin. I 1950 skulle der i Sovjet-zonen være ca. 800.000 sudeter-tyskere, i Østrig ca. 140.000, i Czekoslovakiet ca. 150.000 og kun ca. 14.000 i det øvrige Europa og i oversøiske lande.

Indtil 1950 er udflytningen altså væsentlig sket til det nuværende Tyskland og til de fire besættelseszoner. Det her offentliggjorte materiale er et vigtigt bidrag til kundskaben om de vældige folkeforskydninger, som krigen og efterkrigstiden har bragt. Man begynder at få nogen oversigt over de befolknings-geografiske ændringer, men i de fleste tilfælde savnes nogenlunde detaljerede oplysninger. Det her publicerede materiale giver os på dette punkt en vigtig kundskab. Det er endnu ikke gørligt at danne sig noget samlet billede af de mægtige folkevandringer, som i de sidste 15 år er foregået mellem Volga og Atlanterhavs-kysten, men det kan vist nok betragtes som givet, at sprogkort og nationalitetskort over denne del af verden må revideres væsentligt. Et led i dette arbejde foreligger nu i Sudetendeutscher Atlas.

Set fra et geografisk synspunkt kunne man have angrebet spørgsmålet lidt anderledes, end tilfældet er, med hovedvægten på de befolknings- og erhvervs-geografiske ændringer, som den sudeter-tyske folkeflytning har fremkaldt. På den anden side forstår man godt, at man har ønsket at fremhæve forskellen mellem situationen før krigen og situationen nu, og at man har fundet det påkrævet at give en redegørelse for den store rolle, tysk sprog og tysk kultur gennem århundreder har spillet i landet hinsides de bøhmiske randbjerge.

Niels Nielsen.

Otto Kolp: Die Nordöstliche Heide Mecklenburgs. Rostocker Heide. Gelbensander Forst. Forst Alte Heide. Ribnitzer Forst. Abhandlungen herausgegeben im Auftrage des Vorstandes vom Vorsitzenden der Geographischen Gesellschaft in der Deutschen Demokratischen Republik, Nr. 1. 282 s. 25 × 18. Tabeller og fotos. 19 kort. Deutscher Verlag der Wissenschaften. Berlin. 1957.

Kystlandet øst for Warnemünde består for størstedelen af en lavtliggende, diluvial sandslette med indslag af marint forland. Selve kysten er udlignet og i tilbagerykning. Man har således en veludviklet kombination af landskaber, som er almindelige langs Østersøens sydlige kyst. Området bærer for størstedelen en blandet skovbevoksning, hvis ældste del daterer sig fra omkring år 1800. Mindre områder er opdyrket.

Den her foreliggende bog er en regional behandling, som giver en række faktiske oplysninger, delvis i tabelform, om kystudvikling, om jordbundsforhold, om stormfloder, om bevoksning og naturfredning, og har som sådan nogen interesse også for Danmark. Man har imidlertid ikke udnyttet iagttagelses-materialet til at give nogen egentlig geografisk oversigt, og de videnskabelige resultater er relativt beskedne, idet man i alt væsentligt har koncentreret fremstillingen på en deskriptiv behandling.

Billed- og kortmateriale er overmåde smukt og rigt og rummer en række interessante detaljer.

Niels Nielsen.

Bosettingskart over Norge. Utgitt av Statistisk Sentralbyrå, Oslo 1955.

I 1923 udkom det af dr. Söderlund udarbejdede befolkningskort over Norge i målestokken 1:1.000.000 på grundlag af folketællingen i 1910. Dette har siden da dannet grundlaget for de fleste kartografiske fremstillinger af befolkningsforhold i Norge. Der foreligger imidlertid også forskellige specialkort af nyere dato, deriblandt det meget vigtige arbejde af 1945, der behandler de kriseramte bygder.

Det nu udgivne bosætningskort bygger på folketællingsmaterialet af 1950. Målestokken er 1:400.000. Kortet er opdelt i 15 blade, hvis grundlag er et højdekort med tre farveskalaer: 0—200 m o. h., 200—500 og > 500. Endvidere er indtegnet veje, jernbaner og vigtige bådruiter.

Man har anvendt en ret kompliceret signatur for befolkningen, idet grundlaget er en prik for hver 25 personer og kugler for bymæssige bebyggelser på 500 personer eller derover. Man har imidlertid ikke ment at kunne anvende priksignaturer i andre områder end den meget åbne bebyggelse og har derfor ment at måtte indføre særlige tegn for antal af 100, 125, 150, 175, 200, 225, 250 og 275 personer, ialt 8 signaturer.

Det skal ikke nægtes, at læsningen af kortet besværes noget af denne komplicerede signatur, og at man får en udviskning af befolkningsfordelingens geografiske typer; men det skal indrømmes, at situationen for Norges vedkommende er således, at det er meget vanskeligt at fremstille en blot nogenlunde let overskuelig kartografisk redegørelse for befolkningen. Vanskeligheden består deri, at man har at gøre med store, ubebyggede arealer, og at tætbyggerne danner en decideret modsætning til de andre bebyggelsesformer. Hvis man derfor vil anvende simple symboler og derved opnå et virkeligt detaljeret billede, må man gå over til kort i større måle-